

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Oddelenie HŽPaZ úlohu neplní, nakoľko riešiteľským pracoviskom je len ÚVZ SR.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III*, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Riešiteľskými pracoviskami sú ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR. RÚVZ so sídlom v Rožňave nedostal vo veci plnenia národných cieľov Protokolu o vode zdraví žiadne pokyny gestora.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov zameraných na uplatňovanie ľudského biomonitoringu vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je vybraným riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Oddelenie HŽPaZ úlohu neplní, nakoľko riešiteľským pracoviskom je len ÚVZ SR.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Ide o pokračovanie úlohy z r. 2014, oddelenie HŽPaZ úlohu neplní, nakoľko nie je vybraným riešiteľským pracoviskom (na pracovnom stretnutí vedúcich oddelení HŽPaZ RÚVZ v Košickom kraji dňa 20.06.2013 boli vybrané 2 lokality v Košickom kraji – 1 v okrese Košice a 1 v okrese Michalovce na sledovanie rezíduí pesticídnych látok v pitných vodách (screeningový monitoring vytypovaných vodárenských zdrojov a verejných vodovodov).

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je poskytovať presné a včasné informácie o obsahu alergizujúcich organických častíc – peľu a spór plesní v ovzduší. Podmienkou na naplnenie hlavného cieľa je rozšíriť existujúcu sieť peľových monitorovacích staníc na úroveň, ktorá je nevyhnutná pre presné a komplexné vyhodnocovanie peľovej situácie v jednotlivých regiónoch Slovenska. Obnova a dobudovanie technického, prístrojového a personálneho vybavenia infraštruktúry peľovej informačnej služby (PIS) zabezpečí adekvátny monitoring environmentálnych zdravotných rizík spôsobených výskytom biologických alergénov v ovzduší pre celé územie Slovenska, čím sa posilní základná úloha v oblasti ochrany a podpory verejného zdravia, a to prevencia.

Riešiteľskými pracoviskami sú ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR. Tunajší úrad neobdržal vo veci plnenia tohto projektu žiadne pokyny gestora.

1.7 ZHODNOTENIE DODRŽIAVANIA HYGIENICKÝCH POŽIADAVIEK V PREVÁDZKACH SOLÁRIÍ

Cieľ

- zhodnotenie dodržiavania hygienických požiadaviek v prevádzkach solárií
- prijatie účinných opatrení na zníženie rizika poškodenia zdravia návštevníkov solárií
- príprava vecných podkladov na zmeny legislatívy na ochranu zdravia pri poskytovaní služieb v soláriách

V r. 2017 boli vydané 2 súhlasné rozhodnutia k návrhu na uvedenie priestorov solárií do prevádzky (jedno z dôvodu presťahovania prevádzky do nových priestorov, v druhom prípade sa jednalo o zmenu prevádzkovateľa). V okrese evidujeme celkovo 6 prevádzok solárií.

Na základe žiadosti ÚVZ SR v Bratislave zo dňa 10.04.2017 bol odbornými pracovníkmi oddelenia HŽPaZ v súčinnosti s odbornými pracovníkmi referátu HDaM vykonaný dotazníkový prieskum, zameraný na zistenie informovanosti študentov stredných škôl o účinkoch ultrafialového žiarenia a návštevnosti solárií. V okrese Rožňava sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo celkovo 100 študentov 3-och vybraných stredných škôl, z toho 35 študentov Gymnázia P. J. Šafárika, Akademika Hronca 1 v Rožňave, 35 študentov Obchodnej akadémie, Akademika Hronca 8 v Rožňave a 30 študentov Strednej zdravotníckej školy, Námestie 1. mája 1 v Rožňave. Vyplňanie dotazníkov študentmi vybraných stredných škôl zabezpečili pracovníci referátu HDaM, pracovníci oddelenia HŽPaZ zabezpečili spracovanie databázy údajov v excelovskom súbore na vkladanie dát. Na webovom stránke RÚVZ RV bola zverejnená informácia o elektronickom dotazníku s možnosťou jeho vyplnenia všetkými obyvateľmi s odkazom na internetovú adresu uvedenú v usmernení ÚVZ SR. Údaje z vyplnených dotazníkov, vložené do excelovského súboru na vkladanie dát, boli dňa 06.06.2017 elektronickou poštou zaslané na spracovanie ÚVZ SR.

2. Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

V roku 2017 bola priebežne aktualizovaná evidencia subjektov, ktorých gestorom je odd. PPLaT a evidencia subjektov s vykonávanými pracovnými činnosťami súvisiacimi s expozíciou chemickým karcinogénom, mutagénom, toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam. V spolupráci s jednotlivými oddeleniami RÚVZ bola aktualizovaná aj evidencia vykonávania činností PZS do 30.11.2017, dopĺňaná na základe výkonu štátneho zdravotného dozoru, prípadne ohlasovacej povinnosti subjektov. Spolupráca s PZS bola realizovaná najmä v súvislosti s prešetrovaním podozrení na chorobu z povolania a metodickým usmerňovaní pri hodnotení zdravotných rizík pri práci. Spolupráca s MPSVaR bola realizovaná na regionálnej úrovni v problematike práce osôb so zdravotným postihnutím. Pre potreby ÚPSVaR v Rožňave bolo vydané stanovisko k chráneným pracoviskám v 21 prípadoch.

Metodické vedenie zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pri práci bolo zamerané najmä na problematiku zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov.

V rámci ŠZD bolo vykonaných celkom 136 kontrol. Kontrolná činnosť bola zameraná na výsledky hodnotenia zdravotných rizík pri práci a preventívne opatrenia, prijaté zamestnávateľmi na ich obmedzenie. Ďalej bolo vykonaných 103 ohliadok pracovných priestorov a 414 konzultácií.

Metodické vedenie zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pri práci bolo zamerané najmä na problematiku zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov, ďalej bola pozornosť venovaná najmä aktualizácii posudkov rizika pri práci, realizácii opatrení na obmedzovanie alebo odstránenie zdravotných rizík a problematike procesu zaraďovania zamestnancov na výkon pracovnej činnosti na základe výsledkov posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu. Cieľene, v spolupráci so zamestnávateľom a zástupcami zamestnancov, bola riešená problematika automatizácie paletizácie v SCA HP s.r.o. Gemerská Hôrka.

V rámci realizovaných investičných zámerov v súvislosti s novou technológiou a prevádzkou bola posudzovaná Úpravňa mastenca v EUROTALC s.r.o. Gemerská Poloma, Štôlna Elisabeth.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo realizované hodnotenie pracovného prostredia a pracovných podmienok v OD KAUF LAND Rožňava so zameraním na hodnotenie kvality vnútorného prostredia vo vzťahu k zdraviu zamestnancov, na elimináciu fyzickej záťaže pri práci a zdravotných rizík vyplývajúcich z práce so záťažou teplom a chladom. Zamestnanci mali možnosť subjektívne hodnotiť pracovnú záťaž prostredníctvom dotazníkov, a to:

1. Dotazník hodnotenia vnútorného prostredia
2. Dotazník informovanosti zamestnancov - psychická záťaž
3. Dotazník informovanosti zamestnancov – manipulácia s bremenami

Ďalej boli hodnotené pracovné podmienky zamestnancov Sociálnej poisťovne Rožňava so zameraním na prácu so zobrazovacou jednotkou, sensorickú a psychickú záťaž. Zamestnanci mali možnosť subjektívne hodnotiť pracovnú záťaž prostredníctvom dotazníkov, a to:

1. Hodnotenie psychickej pracovnej záťaže podľa charakteristík subjektívnej odozvy zamestnancov na záťaž (podľa Meistera)
2. Dotazník zrkových ťažkostí počas práce a po ukončení práce
3. Dotazník informovanosti zamestnancov – práca so zobrazovacou jednotkou
4. Dotazník informovanosti zamestnancov - psychická záťaž

V rámci ŠZD bola venovaná pozornosť organizácii pracovného procesu so zameraním na režim práce a odpočinku, dvíhanie bremien, neprijateľné a podmienené prijateľné pracovné polohy s cieľom skvalitnenia hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu DNJZ.

- Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania: **6**
- Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania v položke 28 zoznamu chorôb z povolania v súvislosti s DNJZ: **10**
- Počet hlásených chorôb z povolania z titulu DNJZ: **10**
- Účasť na Regionálnych konzultačných dňoch chorôb z povolania na KLPaKT v Košiciach : **8**

Prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania z titulu DNJZ bolo realizované u nasledovných profesií: bača, pastier; upratovačka; lesný robotník; šička; pomocný lamač; vodič nákladného automobilu; montér; strelmajster – lamač; banský zámočník; vodič nákladného automobilu; baník; robotník; robotník pri linke; vodič, údržbár, mechanik, lamač a pomocný robotník, údržbár; pomocný lamač.

Aktívne prebieha spolupráca v uvedenej problematike s KPLaKT Košice. Ved. odd. PPLaT je členom pracovnej skupiny pre prípravu novelizácie Vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

V roku 2017 :

- Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania: **21**
- Počet hlásených chorôb z povolania: **17**

Individuálne poradenstvo v oblastiach súvisiacich so zabezpečením ochrany zdravia pri práci bolo zabezpečené v rámci celoročnej činnosti ŠPCOPZP (špecializované poradenské centrum ochrany a podpory zdravia pri práci). Poradňu ŠPCOPZP navštívilo v roku 2017 celkom 45 klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti predchádzania chorobám z povolania, vytváraníu zdravého pracovného prostredia a zdravých pracovných podmienok.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

Priebežne je aktualizovaná databáza programu ASTR 2011. V roku 2017 bola vykonaná 1 aktualizácia programu. Bola doplnená databáza prešetrovaných a priznaných chorôb z povolania. Vedúci odd. PPLaT je členom pracovnej skupiny pre prípravu nového dizajnu a prostredia pre automatizovaný systém triedenia rizík.

V okrese Rožňava k 31.12.2017 evidujeme. :

Tab.č.2.1

	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		3.kategória		4.kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2017	976	58	947	58	29	0

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2017
podľa faktorov a kategórie rizikového faktora
(1. a 2. stupeň)

Tab.č.2.2

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kat		4. kat.		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Tuberkulóza		5	5	0	0	5	5
Biologické faktory spolu:		5	5	0	0	5	5
pracovná poloha		13	0	0	0	13	0
Fyzická záťaž spolu:		13	0	0	0	13	0
premenný		579	39	29	0	608	39
ustálený		316	8	0	0	316	8
Hluk spolu:		895	47	29	0	924	47
pevné aerosóly		190	3	0	0	190	3
alergén		12	1	0	0	12	1
chem. karcinogén/mutagén		16	5	0	0	16	5
látky poškodzujúce reprodukciu		16	5	0	0	16	5
dermatotropný		74	0	0	0	74	0
dráždivé		103	4	0	0	103	4
žieravé		45	1	0	0	45	1
toxické		12	1	0	0	12	1
veľmi toxické		12	1	0	0	12	1
Chemické látky a zmesi spolu:		280	8	0	0	280	8
prenášané na ruky		66	0	0	0	66	0
prenášané na celé telo		27	0	0	0	27	0
Vibrácie spolu:		93	0	0	0	93	0

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2017
podľa prevažujúcej činnosti a kategórie rizikového faktora
(1.stupeň)

Tab.č.2.3

prevládajúca činnosť		počet exponovaných pracovníkov					
		3.kategória		4.kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
kód	názov						
A	poľnohosp., lesníctvo a rybolov	22	1	0	0	22	1
B	ťažba a dobývanie	26	0	11	0	37	0
C	priemyselná výroba	820	48	0	0	820	48
D	dodávka elektr.,plynu, pary, stud. vzduchu	28	0	18	0	46	0
F	stavebníctvo	10	0	0	0	10	0
N	administratívne a podporné služby	5	0	0	0	5	0
O	verej. správa a obrana; povinné soc. zabezpečenie	23	0	0	0	23	0

Q	zdravotníctvo a sociálna pomoc	9	9	0	0	9	9
S	Ostatné činnosti	4	0	0	0	4	0
S p o l u		947	58	29	0	976	58

K zmene počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikových prác došlo vznikom nových subjektov (TOMEX s.r.o. Dobšiná, KRIMAL s.r.o. Rožňava), zaradením profesií do kategórií rizika v existujúcich prevádzkach po prehodnotení rizík (Mestské lesy Dobšiná, Vladimír Kelemen KEDO, Inžinierske stavby a.s. Košice, prevádzka OS Čoltovo), prehodnotením rizikových prác v spoločnostiach (eustream a.s. Bratislava, Stredisko Jablonov nad Turňou a Rožňava; GtO Slovakia s.r.o. Brzotín, EUROTALC s.r.o. Gemerská Poloma, SHP Slavošovce a.s., CRH (Slovensko) Rohožník, Baňa Fortuna Gemerská Hôrka, CELLTEX Hygiene s.r.o. Rožňavská baňa) alebo zmenou počtu zamestnancov na rizikových pracoviskách.

Predmetom štátneho zdravotného dozoru boli naďalej cielené kontroly dokumentácie v oblasti hodnotenia zdravotných rizík a kategorizácie prác. Súčasťou kontrol je aj prejednávanie zdravotno-hygienickej situácie v jednotlivých subjektoch a metodická podpora pri jej zefektívňovaní.

- Počet subjektov, u ktorých evidujeme vyhlásené rizikové práce: **43**
- Počet opatrení nariadených v rámci kontrolnej činnosti na rizikových pracoviskách: **27**

V súlade s požiadavkami Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o kritériách na zaradovanie prác do kategórií z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií bolo v roku 2017 realizovaných:

- Počet prehodnotených rozhodnutí o rizikových prácach : **9**
- Počet vydaných nových rozhodnutí o rizikových prácach : **5**
- Počet zrušených rozhodnutí o rizikovej práci: **0**
- Počet kontrol / ŠZD / zameraných na posudky rizika a prevádzkové poriadky: **102**
- Počet konzultácií pri metodickom usmerňovaní zamestnávateľov v problematike: **146**
- Počet aktivít v rámci posudzovania nových investičných projektov pri hodnotení zdravotných rizík pri práci v súvislosti s posudzovanou technológiou: **16**
- Počet schválených prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou škodlivým faktorom pri práci: **29**
Z uvedeného počtu boli schválené PP podľa faktorov:
  - Chemické faktory: **19**
  - Hluk: **4**
  - Vibrácie: **2**
  - Biologický faktor: **2**
  - Teplo a chlad: **1**
  - Fyzická záťaž: **1**
- Sankčné opatrenia /rizikové pracoviská/: **0**

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

- Počet rozhodnutí na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami: **0**
- Počet kontrol v rámci ŠZD vykonaných v poľnohospodárskych zariadeniach: **12**

- Účasť v komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s JL , VJL : **0**
- Počet hlásených DDD činností v zariadeniach v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Rožňave: **31**
- Počet odborných konzultácií pre problematiku ochrany zdravia pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi: **103**
- Počet havarijných situácií pri práci s toxickými a veľmi toxickými látkami: **0**
- Počet realizátorov DDD činnosti: **12**
- Počet subjektov vykonávajúcich ekohospodárstvo: **9**
- Sankčné opatrenia : **0**

Kontrolná činnosť bola zameraná na aktualizáciu činnosti jednotlivých poľnohospodárskych subjektov a plnenie povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia vo vzťahu k práci. Z dôvodu povinnosti klasifikácie chemických látok podľa CLP je venovaná v rámci ŠZD pozornosť aktuálnym KBÚ. Pozornosť bola venovaná aj chemickej ochrane rastlín, platnosti osvedčení v súvislosti s požiadavkou absolvovania aktualizácie prípravy a plneniu oznamovacej povinnosti spoločností vykonávajúcich služby v oblasti DDD činnosti. V rámci ŠZD bol predmetom kontroly najmä spôsob skladovania a manipulácie s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Odd. PPLaT sa zúčastňovalo procesu schvaľovania prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi pre školské zariadenia. Konštatujeme nedoriešený problém skladovania a likvidácie toxických látok.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

- Počet vydaných rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním karcinogénov na pracovisku: **0**
- Počet vydaných rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest: **8**
- Počet cielených kontrol odstraňovania materiálov s obsahom azbestu : **2**
- Počet oznámení o vykonávaní odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest: **18**
- Počet podnetov týkajúcich sa odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest : **0**
- Sankčné opatrenia: **0**

V rámci problematiky odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest je vedená evidencia oznámení o vykonávaní činnosti subjektov, ktorým bolo príslušným orgánom verejného zdravotníctva vydané rozhodnutie na uvedenú činnosť.

V rámci kontrolnej činnosti je venovaná pozornosť klasifikácii používaných chemických látok a zmesí so zameraním na karcinogénne a mutagénne riziko. Pravidelne je aktualizovaná databáza subjektov, kde sú na pracoviskách používané chemické karcinogény / mutagény. Cielené kontroly boli vykonané v bytovom dome č. 13 na Zakarpatskej ulici a v bytovom dome č. 20 na Zakarpatskej ulici v Rožňave so zameraním na odstraňovanie kanalizačných rozvodov z AZC materiálu z bytových jadier (OSBD Rimavská Sobota a ČOPA s.r.o. Drienov).

Zaobchádzanie s chemickými karcinogénmi a mutagénmi (CHKaM):

- Počet organizácií, v ktorých sa manipuluje CHKaM: **13**

Prehľad chemických karcinogénov a mutagénov:

azbest - rekonštrukčné práce v stavebníctve, cytostatiká - aplikácia pri liečbe, drevný

prach (tvrdé drevo- buk, dub) - spracovanie dreva, zlúčeniny chrómu – galvanizácia, výfukové plyny dieselových motorov – podzemné pracoviská, chemické látky a zmesi používané pri rozboroch pitných a odpadových vôd

2.1.4 Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaže pri práci

V roku 2017 pokračujú aktivity skupiny zodpovednej za novelizáciu vyhlášky MZSR č. 542/2007 Z.z. pre problematiku hodnotenia fyzickej záťaže pri práci. Členom pracovnej skupiny je aj ved. odd. PPLaT. V súlade s návrhom nového hodnotenia lokálnej svalovej záťaže bolo vyhodnotené 2. referenčné video ako nástroj odskúšania metodiky.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci.

Práca bola zameraná na usmerňovanie realizácie intervenčných programov, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci.

2.2.1 Zdravé pracoviská.

V roku 2017 pokračovalo plnenie projektu v súlade s vypracovaným návrhom aktivít v závode SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka. Aktivity boli zamerané na oblasť ergonómie práce s cieľom pokračovať vo vyhodnení možnosti ergonomických opatrení na jednotlivých pracoviskách baličiek hotových výrobkov. Spolupráca prebieha pri zabezpečovaní zácviu a kontroly spôsobu balenia trénerom a tiež pri návrhu spôsobu paletizácie hotových výrobkov v súvislosti s automatizáciou prevádzky.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP / OSHA Bilbao / zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

V rámci svetového dňa BOZP bol uverejnený článok Zdravotné riziká pri práci so zobrazovacou jednotkou, ktorý bol sprístupnený aj na infotextovej stránke Rožňavskej televízie.

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl.

RÚVZ so sídlom v Rožňave, odd. PPLaT neplní uvedenú úlohu.

2.4 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

- Počet rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky vrátane stanoviska k zriadeniu chráneného pracoviska: **7**
- Počet stanovísk k zriadeniu chráneného pracoviska: **8**
- Počet vydaných stanovísk k preobsadeniu pracovného miesta na chránenom pracovisku: **6**
- Počet kontrol na chránených pracoviskách: **11**

Databáza subjektov, v ktorých sú zriadené chránené pracoviská a chránené dielne sa v spolupráci s ÚPSVaR Rožňava pravidelne aktualizuje. V rámci štátneho zdravotného

dozoru boli vykonané kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov 11 chránených pracovísk. Vo všetkých prípadoch boli zistenia z výkonu ŠZD súlade s podmienkami uvedenia priestorov kontrolovaného chráneného pracoviska do prevádzky.

3. Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

3.1 Bezpečnosť výrobkov z bambusu

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2017 v súlade s Metodickým pokynom k odberom vzoriek k Viacročnému plánu pre úradnú kontrolu potravín „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“ RÚVZ so sídlom v Rožňave úlohu neplní.

3.2 Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2017 v súlade s Metodickým pokynom k odberom vzoriek k Viacročnému plánu pre úradnú kontrolu potravín „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“ RÚVZ so sídlom v Rožňave úlohu neplní.

3.4 Monitoring príjmu jódu

Odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) vykonávali zamestnanci oddelenia hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov RÚVZ so sídlom v Rožňave podľa plánu odberu vzoriek potravín v rámci výkonu úradnej kontroly potravín v roku 2017. Z distribučnej siete regiónu Rožňava bolo celkovo odobratých a laboratórne vyšetrených: 24 vzoriek z dovozu - na množstvo KJ, KJO_3 a ferokyanidu draselného, senzoricke. Všetky laboratórne vyšetrené vzorky jedlej soli boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

3.5 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2017 boli odobraté 2 vzorky potravín na laboratórne vyšetrenie vybranej prídavnej látky (E 950 acesulfam K) v mesiaci október 2017. Laboratórne vyšetrené vzorky boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

V mesiaci október bol vykonaný zber údajov u 20 respondentov vybraných vekových skupín dospeljej populácie a spracovali sa dotazníky v rámci monitorovacej úlohy. Výsledky spracovaných údajov z dotazníkov a laboratórných analýz k monitoringu boli zaslané e-mailom ÚVZ SR Bratislava dňa 27.11.2017.

3.6 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2017 bol vykonaný odber 3 vzoriek hotových pokrmov – Polievka hrášková s lievankou, Vyprážaný karbonátok, Zemiakový prívarok v Kuchyni NsP sv. Barbory, Rožňava, 3 vzoriek hotových pokrmov – Kyslá fazuľová polievka, Slovenské rizoto, Mrkvový šalát a 3 vzoriek chleba a pekárskech výrobkov v stravovacej prevádzke SUBSIDIUM – ŠZ, ZpS a DSS, Rožňava, 3 vzoriek hotových pokrmov – Polievka rascová s vajcom, Bravčový plátok na prírodno, Slovenská ryža v Reštaurácii a jedálni (eurobus), Rožňava na laboratórne vyšetrenie obsahu pridanej kuchynskej soli. Všetky laboratórne vyšetrené vzorky boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch. Výsledky laboratórných analýz

boli spracované podľa komodity do tabuľkovej formy a budú zaslané e-mailom RÚVZ so sídlom v Košiciach v termíne január 2017.

3.7 Bezpečnosť obalových materiálov na kozmetické výrobky

Podľa Usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2017 RÚVZ so sídlom v Rožňave úlohu neplní.

7.4 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Na základe plánu úradnej kontroly potravín na rok 2017 bola odobratá 1 vzorka potraviny Nestlé® Nemliečna kaša osemzrnná od ukončeného 6. mesiaca na laboratórne vyšetrenie. Vzorka bola v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

4. Oddelenie epidemiológie a hygieny detí a mládeže – referát HDaM

4.1. Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

4.1.a) Podpora zdravého štartu do života

- v poradni zdravia neevidovali matky na materskej dovolenke
- v mesiacoch júl a august sme v spojení s referátom epidemiológie poskytovali odborné poradenstvo pre tehotné ženy a matky s deťmi v rómskych komunitách, nakoľko sa v týchto komunitách vyskytovala vírusová hepatitída typu A. Poradenstvo prebiehalo priamo na miestach výskytu vírusovej hepatitídy typu A. V rámci poradenstva sme vysvetľovali matkám a tehotným ženám zásady správnej osobnej hygieny ale taktiež aj zdravého životného štýlu, stravovania sa a osobnej hygieny. Poradenskou činnosťou priamo v ohniskách nákazy sme poučili približne 40 matiek a tehotných žien v celkovom rozsahu 6 hodín.

4.1.b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

- v rámci ŠZD sme zamerali kontroly na sortimentnú náplň školských bufetov. Počas výkonu ŠZD sme tento kalendárny rok vykonali kontrolu sortimentnej náplne u všetkých 9 - tich bufetov, ktoré sú prevádzkované pri základných a stredných školách v okrese Rožňava. Taktiež sme sa počas kontroly zamerali aj na nápojové automaty (mliečne automaty a kávomaty) a kontrolovali sme sortimentnú náplň týchto automatov. V školských zariadeniach v okrese Rožňava máme 2 mliečne automaty a 6 kávomatov, ktoré poskytujú len bezkofeinové nápoje. Sústavnou kontrolou sa nám darí v školských bufetoch trvalo znižovať produkty s vysokým obsahom cukru, soli alebo prebytočnej energie

- vo všetkých zariadeniach aktívne vyzývame riaditeľky a riaditeľov, aby aktívne zavádzali desiatu zo školskej kuchyne a dohliadali na dostatočné množstvo a správnosť prípravy pokrmov aj pri podávaní desiaty

- v zariadeniach školského stravovania na podrobnú kontrolu dodacích listov, zisťovanie percentuálneho zastúpenia ponúkaných zdravých druhov potravín, množstva soli a prebytočnej energie rozhovorom s riaditeľkami ZŠS, resp. vedúcimi ŠJ,

- na kontrolu mliečného programu a ovocia na školách, edukovali sme možnosť zapojenia sa do programu,

- v materských školách na kontrolu pitného režimu detí, v zariadeniach sa nám aktívne darí presadzovať pitie čistej vody a nesladených nápojov, o čom svedčia aj výdajníky stolovej vody pre deti a študentov inštalované na školách a v materských školách

- vedúcich školských jedální sme oboznámili s možnosťou telefonického kontaktu odborného zamestnanca Regionálneho úradu verejného zdravotníctva pri zostavovaní jedálneho lístka, čo niektorí aktívne využívajú

- kontrolou v školských jedálňach sme nezaznamenali nedostatky pri zostavovaní jedálnych lístkov, skladovaní surovín ani vo výrobnom procese. Zo zistených údajov konštatujeme, že vedúce a riaditeľky školských jedální sú dostatočne edukované a vykonávajú svoju prácu zodpovedne a v súlade so zásadami správnej výživy

4.1.c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

- informácie o nutričnom stravovaní poskytujú odborní zamestnanci osobne – konzultáciou počas výkonu ŠZD s vedúcimi ŠJ

4.1.d) Podpora pohybových aktivít

- monitoring pohybových aktivít sa realizoval v rámci regionálnej úlohy „Trend rastu nadváhy študentov stredných škôl so znižovaním pohybovej aktivity v okrese Rožňava“,
- výsledky regionálnej úlohy nám ukázali smerovanie pohybovej aktivity v okrese Rožňava a štatisticky sme dokázali (porovnávaním údajov z antropometrických meraní v okrese) nárast nadváhy a obezity u dospelujúcej mládeže. Zároveň nám vyšiel kauzálny vzťah medzi nadváhou (obezitou) a znižujúcou sa pohybovou aktivitou
- v rámci ŠZD zameriavame pozornosť na telovýchovné podmienky žiakov, na vybavenosť vonkajších i vnútorných telovýchovných plôch,
- sledujeme využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie PP telovýchovných zariadení,
- zameriavame sa na dodržiavanie hodín TV, ich zaradovanie do rozvrhu hodín.

4.2. Zneužívanie návykových látok (tabak, alkohol, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V nadväznosti na predchádzajúce prieskumy „ESPAD – Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách“ sa v mesiacoch marec a apríl 2015 uskutočnilo ďalšie opakovanie prieskumu o alkohole a ostatných drogách u žiakov ZŠ a študentov SŠ.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Plnenie projektu dotazníkovou formou bolo ukončené v r. 2016, kedy na ÚVZ SR bola zaslaná posledná databáza získaných údajov u 11-14 ročných detí na ďalšie spracovanie.

6. Oddelenie epidemiológie a hygieny detí a mládeže – referát epidemiológie

6.1 Národný imunizačný program

Program sme plnili v zmysle plánu práce a v súlade s odporúčaniami ÚVZ SR a SZO. Na očkujúce pracoviská boli zaslané resp. distribuované:

- očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na rok 2017 vypracovaný ÚVZ SR,
- informácia o uverejnení aktualizovanej elektronickej formy očkovacieho kalendára na rok 2017 na internetovej stránke ÚVZ SR

Na ÚVZ SR sme v rámci plnenia úlohy zaslali:

- hlásenie štatistických údajov v oblasti povinného očkovania v zmysle pokynu ÚVZ SR (OLP/6831/2013) – 1x štvrťročne,
- vyhodnotenie Európskeho imunizačného týždňa.

Zabezpečili sme realizáciu Európskeho imunizačného týždňa (EIW). Téma tohto ročníka bola „Vakcíny fungujú“.

Do spolupráce boli listami vyzvaní praktickí lekári pre deti a dorast, dospelých, mestské a obecné úrady, predškolské a školské zariadenia v okrese, ktorým sme poskytli edukačný materiál. Na Strednej zdravotníckej škole a Gymnáziu Rožňava boli vykonávané prednášky o dôležitosti očkovania. Verejnosť sme o EIW informovali na webovej stránke RÚVZ Rožňava.

Priebežne boli kontrolované výkazy (52) mesačných výkonov o očkovaní, ktoré posielajú lekári po skončení kal. mesiaca v písomnej forme na RÚVZ. Závažné nedostatky vo včasnosti podania a dodržiavania intervalov medzi jednotlivými dávkami očkovacích látok neboli zistené.

V hodnotenom období praktickí lekári pre deti a dorast hlásili 15 detí, ktoré rodičia odmietli dať zaočkovať.

Ochorenia preventabilné očkovaním nehlásené.

Na webovej stránke RÚVZ Rožňava sú uverejnené informácie o platnom očkovacom kalendári na rok 2017, Národnom imunizačnom programe, nepotvrdení vzťahu medzi očkovaním a autizmom a rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veci povinného očkovania detí a o ochoreniach preventabilných očkovaním – osýpky, rubeola, detská obrna.

Jeden pracovník oddelenia epidemiológie a hygieny detí a mládeže sa zúčastnil XX. Východoslovenského vakcinačného dňa Luisa Pasteura na LF UPJŠ Košice.

Jeden pracovník sa zúčastnil celoslovenskej porady epidemiológov v Martine a odbornej vedeckej konferencie v hoteli Stupka – Tále.

Lekári boli počas roku 2017 viac krát upovedomení o potrebe nahlasovania odmietačov očkovania. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave si odmietačov predvoláva a cielene sa im snaží vysvetliť potrebu očkovania ich detí. Pokiaľ ani osobný pohovor neprispieje k zmene ich názoru prechádzame k sankcionovaniu formou blokových pokút.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

Pokračovali sme v priebežnom monitorovaní výskytu infekčných ochorení a realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje boli vkladané a analyzované prostredníctvom epidemiologického informačného systému.

Priebežne sme vykonávali epidemiologické vyšetrovanie v ohniskách nákaz, v ktorých boli zabezpečené protiepidemické opatrenia.

V uplynulom období epidemiologickú situáciu vo výskyte prenosných ochorení možno hodnotiť ako priaznivú, okrem situácie s výskytom vírusovej hepatitídy typu A, kde sme

zaznamenali prudký nárast. V okrese Rožňava v roku 2017 evidujeme 6 lokálnych epidémií s celkovým počtom ochorení 188, čo predstavuje oproti minulému roku nárast o 52 ochorení.

U hnačkových ochorení bol v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zaznamenaný pokles ochorení. Ochorenia boli prevažne sporadického a rodinného charakteru.

V skupine VH Zaznamenaných 6 epidémií VHA:

- **Čierna Lehota:** 10.2.- 27.2.2017 zaznamenané 2 ochorenia, rodinný výskyt, nariadený LD a protiepid. opatrenia. Ochorenie sa ďalej nešírilo.
- **Rožňava:** ulice Cintorínska, Hornocintorínska, Krátka, Čučmianska, Čučmianska dlhá.
Od 17.2.2017 postupne prípady počas celého roka. Epidémia prebieha medzi deťmi bezpríznakovo, predpokladáme, že nariadeným LD sa budú objavovať nové ochorenia. Epidémia je proťahovaná, stále na konci inkubačnej doby sa vyskytne jeden nový prípad, vírus koluje medzi rómskou populáciou, spoločným znakom je nízky hygienický štandard, bez prístupu k pitnej vode, k zariadeniam na osobnú hygienu. Počet chorých 30.
- **Roštár:** 10.6.2017 – 16.6.2017 - V obci Roštár hlásených 5 prípadov, 4 pacienti hospitalizovaní na infekčnom oddelení, pri epidem. vyšetrení sme zistili, že obyvatelia majú suché WC, individuálny zdroj pitnej vody v niektorých domácnostiach, nízky hyg. štandard. V rodine, na ZŠ a MŠ Roštár nariadený LD a očkovanie. Kumulatívne chorých: 13. Rozhodnutím regionálnej hygieničky vydaný zákaz hromadných podujatí v obci do odvolania.
- **Rožňava Baňa:** 2.10.2017 – 20.12.2017 - V 40. týždni bolo v okrese Rožňava hlásených 8 prípadov vírusovej hepatitídy typu A. V troch prípadoch išlo o deti z minoritnej komunity v mestskej časti Rožňava Baňa žijúce v prostredí s nižším hygienickým štandardom. Dva prípady boli z dospelaj majoritnej skupiny obyvateľstva, ale taktiež s nižším hygienickým štandardom. Chorí boli hospitalizovaní na Klinike infektológie v Košiciach, alebo sú v domácej karanténe. Lekársky dozor bol nariadený 86 krát. Kumulatívne chorých: 26.
- **Silica:** 6.11.2017 - 20.12.2017, epidemická súvislosť s rómskou komunitou v Rožňave (Cintorínska). Nariadený LD + očkovanie pre ZŠ, MŠ a exponované obyvateľstvo. Rozhodnutím regionálnej hygieničky vydaný zákaz hromadných podujatí do odvolania t.j. do 03.01.2017. Počet chorých: 7
- **Krásnohorské Podhradie:** 27.11.2017, epidémia na základe kontaktu rómskeho obyvateľstva obce s rómskym obyvateľstvom Silice, nariadený LD + očkovanie verejnou vyhláškou pre všetkých obyvateľov vo veku od 1 roka do 15 roka života vrátane, zákaz hromadných podujatí verejnou vyhláškou do odvolania – 19.01.2017, nariadená dezinfekcia všetkých priestorov patriacich obci, dvom Základným školám a dvom Materským školám.

Ďalej boli hlásené aj sporadické prípady VHA, ktoré boli lokálne prešetrené, nariadený LD a očkovanie, hlavne v meste Rožňava.

V skupine vzdušných nákaz sme zaznamenali pokles hlásených ochorení. Boli hlásené epidemické a rodinné výskyty pri Varicelle. Pri ARO bol zaznamenaný pokles lokálnych epidémií v predškolských a školských zariadeniach.

Z krvných nákaz nebolo zaznamenané ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typ B, ani ochorenie na kliešťovú meningoencefalitídu.

V skupine neuroinfekcií boli hlásené 2 prípady meningokokovej meningitídy – 18 ročná žena a 6-mesačné dieťa, obidve hospitalizované na infekčologickej klinike v Košiciach a 1 prípad

bakteriálnej meningitídy u 33 ročného muža hospitalizovaného na neurologickom oddelení NsP sv. Barbory a.s. Rožňava

V skupine sexuálne prenosných ochorení: hlásených 8 infekcií – 2 krát kvapavka, 3x chlamýdiové ochorenie a 3x urogenitálna trichomonóza.

V skupine zoonóz napriek výskytu 4 ohnísk Listeriózy u dobytky a oviec v obciach Betliar, Dlhá Ves, Dobšiná a Gemerská Poloma (hlásené RVPS Rožňava), žiadne ochorenie u ľudí nebolo hlásené

RÚVZ Rožňava vydal 1747 rozhodnutí osobám, ktoré boli v priamom kontakte s akútnou VHA a v obci Krásnohorské Podhradie bolo verejnou vyhláškou nariadené očkovanie a LD pre všetkých obyvateľov vo veku od 1 do 15 roku života vrátane.

Realizácia surveillancie infekčných ochorení sa vykonávala priebežne a umožnila hodnotiť aktuálnu epidemiologickú situáciu, o ktorej po uplynutí kal. mesiaca bola predkladaná analytická správa RÚVZ Košice, RPaVS Rožňava, lekárovi vojenského útvaru Rožňava, riaditeľom zdrav. zariadení na území okresu, všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých. Pre verejnosť je pravidelne uverejňovaná na našej webovej stránke.

Priebežne z odd. klinickej mikrobiológie boli hlásené pozitívne nálezy vrátane rezistencie na ATB.

Epidemiologické šetrenie po poranení použitou injekčnou ihlou bolo vykonané u 3 osôb.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečené prostredníctvom web stránky RÚVZ, kde sú uverejnené informácie: „Aktuálna mesačná analýza infekčných chorôb v okrese Rožňava“, „Leto a črevné ochorenia“, „Nástrahy leta“, „Salmonelózy“, „Kliešťová encefalitída“, „Ako sa chrániť pred kliešťom“.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení (EPIS)

Práca v aplikácii EPIS je súčasťou každodennej práce na odd., ktorou zabezpečujeme systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach v okrese. Dokumentujeme v ňom všetky druhy protiepidemických opatrení vykonaných v ohnisku nákazy.

Do centrálnej databázy hlásime individuálne prípady prenosných ochorení, epidémie, hromadné hlásenia chrípky a akútnych respiračných ochorení a mimoriadne udalosti v systéme rýchleho varovania (SRV). V hodnotenom období bolo do systému zadaných 908 individuálnych hlásení, 27 záznamov v SRV a 6 záznamov v časti epidémie.

Na webovej stránke RÚVZ je pre občanov naďalej vyvesená adresa na informačný portál programu EPIS, kde sa môžu informovať o aktuálnom výskyte infekčných chorôb na území SR.

Každé hlásenie z klinickej mikrobiológie je kontrolované systémom EPIS.

Každý mesiac je na webovej stránke RÚVZ uverejnená mesačná analýza prenosných ochorení v okrese Rožňava

Mesačná správa sa zasiela RÚVZ Košice, lekárom prvého kontaktu, NsP sv. Barbory v Rožňave, Psychiatrickej liečebni Plešivec, RVaPS Rožňava a Vojenskému útvaru Rožňava. Na vypracovanie mesačných správ sa plne využíva informačný systém EPIS.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V roku 2017 bolo zo zdravotníckych zariadení v okrese hlásených 81 nozokomiálnych nákaz (NN).

Štátny zdravotný dozor, zameraný na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu, sme vykonávali podľa harmonogramu a podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Spolu bolo vykonaných 142 kontrol.

Vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bola vykonaná aj objektívna kontrola - odobratých 296 vzoriek. Vzorky boli odoberané zo sterilných nástrojov, plôch v zariadeniach ale aj z rúk personálu. Pozitívnych bolo 2,7 % vzoriek.

V rámci ŠZD sme preverovali aj výsledky biologicko-funkčných skúšok 112 sterilizačných prístrojov. Skúšky boli vykonané akreditovanými pracoviskami. Sterilizačné prístroje vyhovovali.

V rámci ŠZD v zdravotníckych zariadeniach boli vykonané aj kontroly zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov – 76 x, porušenie nebolo zistené ani v jednom prípade.

V zmysle prípisu ÚVZ SR – hlavného hygienika sme sa zapojili do programu WHO „Clean Care Is Safer Care“ („Umývaj si ruky - zachrániš život“). RÚVZ so sídlom v Rožňave - regionálna hygienička požiadala NsP sv. Barbory Rožňava a.s., PL S. Bluma Plešivec, PL Rožňava, chirurgické, stomatologické a gynekologické ambulancie o účasť na 9. ročníku kampane. Na usmernenie a edukáciu zdravotníckych pracovníkov bol použitý materiál, ktorý pripravil RÚVZ so sídlom v Trenčíne a bol k dispozícii na stránke www.ruvztn.sk a www.ruvzrv.sk. Pracovníci zdravotníckych zariadení boli edukovaní v rámci seminárov celoústavných, oddielenských aj samovzdelávaním z poskytnutých materiálov. Vyhodnotenie kampane „Umývaj si ruky – zachrániš život“ spolu s dotazníkom bolo zaslané v zmysle prípisu hlavného hygienika na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

Referát epidemiológie je zapojený do projektu ECDC zameraného na surveillance infekcií *Clostridium difficile*.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Pokračovalo sa v hlásení a monitorovaní akútnych respiračných ochorení vrátane všetkých prípadov ťažkej vírusovej pneumónie, SARI, úmrtí na akútne respiračné ochorenia ako aj lokálneho nahromadenia akútnych respiračných ochorení (ARO) a chrípke podobných ochorení (CHPO). Údaje sme vkladali a spracovávali v týždňových intervaloch.

V roku 2017 sme zaznamenali výskyt 16 lokálnych epidémií ARO v predškolských a školských zariadeniach. Chorobnosť na ARO a CHPO zodpovedala sezónnemu výskytu. Na web stránke úradu je uverejnený článok „Prevencia chrípky“ a týždenné hlásenia ARO a CHPO.

Regionálna hygienička a dvaja pracovníci odd. epidmiológie a hygieny deti a dorastu sa zúčastnili školenia zdrav. pracovníkov NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. a následne cvičenia zameraného na praktický nácvik postupov pri podozrení na výskyt vysoko nebezpečnej nákazy. Cvičenie veľmi pozitívne vnímali zamestnanci nemocnice ako aj všetci zúčastnení. Hlásenie ARO a CHPO z ambulancií sa v našom okrese pohybuje na úrovni medzi 85 - 96 %.

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Priebežne sme zabezpečovali plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v SR.

V zmysle harmonogramu RÚVZ Košice sme zabezpečili odber vzoriek z vonkajšieho prostredia – odpadové vody za účelom zisťovania cirkulácie poliovírusov. Bolo odobratých 5 vzoriek. Prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov nebola zistená.

Vykonáva sa surveillance akútnych chabých obrn (ACHO) u detí do 15 rokov veku. Z detského, neurologického odd. a z ambulancie prenosných chorôb sme pravidelne týždenne dostávali hlásenie o ochorení resp. podozrení na ACHO. V sledovanom období sme obdržali len negatívne hlásenia.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Projekt „Hrou proti AIDS“ v roku 2017 nebol realizovaný.

Pre laickú verejnosť je k dispozícii linka pomoci AIDS (058/7323257,58 klapka 114) ako aj poradňa AIDS, ktoré v sledovanom období vyhľadali 1 klient. Informoval sa o prevencii, možnom prenose a klinických príznakoch. Na webovej stránke úradu sú uverejnené informácie o HIV/AIDS.

6.8 Poradne očkovania

Poradenstvo bolo poskytnuté 6 zdravotníckym pracovníkom (očkovanie detí HBsAg pozitívnych matiek, doočkovanie detí mimo platného očkovacieho kalendára, očkovanie proti VHA) a 12 laikom (cesta do zahraničia, očkovanie proti kliešťovej encefalitíde a rotavírusom, očkovanie proti VHA).

Poradňu očkovania navštívili 2 rodičia odmietajúci očkovanie svojich detí.

RÚVZ Rožňava vydal 3 súhlasné stanoviská na doočkovanie detí, u ktorých pominul dôvod ich neočkovania.

Informácia o poradni očkovania je pre širokú verejnosť uverejnená na našej webovej stránke rovnako ako aj informácia o internetovej stránke „Sprievodca očkovaním“.

6.9. Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Pracovníci odd. epidemiológie a hygieny detí a mládeže v mesiaci máj 2017 realizovali projekt „Očkovanie hrou“. Projektu sa zúčastnili žiaci škôl Gymnázia P.J. Šafárika Rožňava, Gymnázia Dobšiná a Strednej zdravotníckej školy Rožňava.

Na RÚVZ Komárno - gestora úlohy - boli v termíne zaslané dotazníky č. 1 a 2 vyplnené žiakmi uvedených škôl.

Záver: Úloha splnená

6.10. Umývanie a dezinfekcia rúk v zdravotníckych zariadeniach

RÚVZ Rožňava nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

Vyhodnotenie kampane „Umývajte si ruky - zachrániš život“ je uvedené v úlohe 6.4. Nozokomiálne nákazy.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Národný program podpory zdravia je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Oddelenie výchovy k zdraviu (ďalej len VkZ) sa v roku 2017 podieľalo na plnení úloh vyplývajúcich zo stanovených cieľov v týchto oblastiach:

A) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení.

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

S cieľom podieľať sa na znižovaní výskytu rizikových faktorov, ktoré súvisia so životným štýlom jednotlivca či skupín obyvateľstva, participujeme súčasne na plnení ďalších programov a strategických dokumentov. Spoločným cieľom všetkých týchto úloh je znižovanie prevalencie a incidencie najmä chronických neinfekčných ochorení v populácii.

Realizácia úlohy sa zabezpečovala aj podľa vypracovaného plánu zdravotno-výchovných aktivít pri príležitosti významných dní SZO. K 31.12.2017 boli realizované aktivity pri príležitosti 19 významných dní a pri iných príležitostiach (Svetový deň boja proti rakovine, Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový a európsky imunizačný týždeň, Svetový deň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami, Svetový týždeň dojčenia, Európsky deň ústneho zdravia, Svetový deň Alzheimerovej choroby, Svetový deň srdca, Medzinárodný deň starších, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň potravy, Svetový deň osteoporózy, Svetový deň diabetu, Svetový deň boja proti AIDS).

Pri príležitosti Týždňa mozgu 2017 sa v marci 2017 v priestoroch Klubu dôchodcov v Rožňave konalo podujatie pre 40 seniorov. Počas podujatia bol záujemcom odmeraný krvný tlak a pulz s následnou intervenciou a odovzdaním denníkov na zaznamenávanie nameraných hodnôt krvného tlaku v domácom prostredí a zdravotno-výchovného materiálu k vážnym rizikovým faktorom ochorenia mozgu. Počas Dňa otvorených dverí poradenského centra ochrany a podpory zdravia na RÚVZ poskytli pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu poradenstvo 5 osobám. Taktiež bola táto téma odprezentovaná aj pre 17 študentov 3. ročníka na Gymnázium Pavla Jozefa Šafárika v Rožňave. Počas všetkých troch aktivít boli distribuované zdravotno-výchovné materiály na tému prevencie mozgových ochorení a ukážky tréningu pamäti.

V súvislosti so Svetovým dňom zdravia sa v ZŠ v Krásnohorskom Podhradí uskutočnil projektový deň s názvom „Deň zdravia“, počas ktorého boli zdravotno-výchovné aktivity na témy zdravej výživy a pitného režimu, pohybovej aktivity a prevencie látkových a nelátkových závislostí realizované pre 114 žiakov 2. stupňa. Projektový deň sa uskutočnil aj v ZŠ Ul. pionierov, kde sa pre 243 žiakov 2. stupňa vykonávali aktivity na tému ozdravenia výživy a zlepšenia pitného režimu, prevencie fajčenia a prevencie porúch príjmu potravy.

Pri príležitosti Svetového dňa proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami sa v ZŠ v Rejdovej konalo celodenné podujatie pre 61 žiakov 2. stupňa zamerané na prevenciu látkových a nelátkových závislostí.

11. ročník celonárodnej kampane MOST- mesiac o srdcových témach sa v súvislosti so Svetovým dňom srdca konal 28.09.2017 a 29.09.2017. Pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu v spolupráci so Strednou zdravotníckou školou-Egészségügyi Középsiskola v Rožňave vykonávali merania biochemických a antropometrických ukazovateľov kardiovaskulárnych

ochorení a poskytovali poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu spolu pre 31 klientov. Pri príležitosti Svetového dňa srdca sa v zariadení pre seniorov FOR REGION v mestskej časti Rožňava-Nadabulá pre 26 účastníkov vykonávali zdravotno-výchovné aktivity na túto tému. Počas podujatia bol záujemcom odmeraný krvný tlak a pulz s následnou intervenciou a odovzdaním denníkov na zaznamenávanie nameraných hodnôt krvného tlaku v prostredí zariadenia a zdravotno-výchovného materiálu k vážnym rizikovým faktorom ochorení mozgu.

Pri príležitosti Októbra - mesiaca úcty k starším sa 17.10. 2017 v Spoločenskej sále na Mestskom úrade v Rožňave uskutočnil 2. ročník Rožňavského veľtrhu pre seniorov. Cieľovou skupinou tohto podujatia boli seniori v okrese Rožňava. Hlavnými organizátormi podujatia boli Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave, Mesto Rožňava a Okresná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska v Rožňave. Program 2. ročníka veľtrhu bol koncipovaný tak, aby seniori v jednotlivých informačných blokoch získali informácie z oblasti uspokojovania fyzických, psychických, sociálnych a spirituálnych potrieb. Vzdelávacia časť programu podujatia prebiehala v sále a sprievodné a konzultačné aktivity sa realizovali vo vstupnom vestibule. Odborníci seniorom prednášali na rôzne témy (Zdravie v ohrození, Pripravte sa na návštevu u lekára, Práva pacienta v oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti, Nechcené dary (staroba, choroba a smrť), Mens sana in corpore sano (V zdravom tele zdravý duch), Blízko pri človeku, Diakonia medzi nami, Poskytovanie sociálnych služieb, Kompenzácie ŤZP). V rámci všetkých prednesených tém a tiež v oblasti bezpečnosti seniorov, riešenia problému inkontinencie, poskytovania sociálnych služieb v našom regióne, vzdelávania seniorov, využívania pomôcok pre imobilné osoby mali účastníci veľtrhu možnosť diskusie, individuálnej konzultácie, poradenstva a praktických ukážok cvičenia. O sprievodné aktivity bol aj tento rok mimoriadne veľký záujem. Zabezpečovali ich Stredná zdravotnícka škola v Rožňave (meranie krvného tlaku, pulzu, hmotnosti, telesných tukov a svalov, masáž šije a horných končatín, výživové poradenstvo), Stredná odborná škola obchodu a služieb (strihanie vlasov, úprava účesu a mejkapu) a Gemerská knižnica Pavla Dobšinského (ponuka kníh a vzdelávacích aktivít). Na podujatí bolo prítomných 93 seniorov z okresu Rožňava.

25 študentov z Gymnázia P. J. Šafárika v Rožňave a 33 študentov zo Strednej zdravotníckej školy v Rožňave sa v rámci Svetového dňa potravy zúčastnilo na prednáške a následnej diskusii o zdravej výžive.

Pri príležitosti Svetového dňa diabetu sa uskutočnili zdravotno-výchovné aktivity pre 53 návštevníkov Komunitného centra v Rožňave, pre 24 žiakov na ZŠ Ul. pionierov v Rožňave, pre 23 študentov na Gymnázium P. J. Šafárika v Rožňave a pre 155 žiakov a 6 pedagógov v rámci projektového dňa na ZŠ na Zlatej ulici v Rožňave.

V súvislosti so Svetovým dňom boja proti AIDS sa uskutočnili zdravotno-výchovné aktivity zamerané okrem prevencie nákazy HIV vírusom aj výchove k manželstvu a rodičovstvu pre 44 žiakov na Špeciálnej základnej škole v Dobšinej, pre 41 študentov Strednej zdravotníckej školy v Rožňave a pre 25 študentov Gymnázia P. J. Šafárika v Rožňave.

Pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu sa aktívne zapojili aj do aktivít v súvislosti s výskytom hepatitídy typu A v okrese Rožňava. Zásady prevencie šírenia tohto infekčného ochorenia boli odprednášané pre 633 účastníkov zdravotno-výchovných aktivít.

Na plnení tejto úlohy sa podieľali odborní pracovníci všetkých oddelení RÚVZ podľa zamerania jednotlivých významných dní. Pri realizácii úlohy sa uplatňovali všetky dostupné metódy a formy zdravotno-výchovného pôsobenia pre cieľové skupiny obyvateľstva v okrese Rožňava, články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese, využitie zdravotno-výchovných videokaziet a násteniek umiestnených vo

vstupnej hale RÚVZ Rožňava, edukačné materiály dodané z ÚVZ SR a materiály vlastnej edície.

U 334 klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, nadváha a obezita, hypertenzia, nadmerné užívanie alkoholu. Získané údaje od 255 klientov, ktorí boli vyšetrení za štandardných podmienok, boli pridané do databázy TZS v.2009. Údaje od 79 klientov, ktorí neboli vyšetrení za štandardných podmienok boli zadané a spracované mimo hlavnej databázy TZS.

Odborní pracovníci v teréne poskytovali služby všeobecného PCOPZ počas 12 výjazdov v 11 zariadeniach okresu, kde bolo spolu vyšetrených 204 klientov, z toho 132 vyšetrených za štandardných podmienok zadaných do databázy TZS a 2 výjazdy, na ktorých bolo vyšetrených 72 klientov za neštandardných podmienok, ktorí neboli zadaní do hlavnej databázy TZS.

Brzotín	- reštaurácia Biely kôň	- 1 výjazd	- 10 klientov
Krásnohorské Podhradie	- ZŠ	- 1 výjazd	- 19 klientov
Rožňava	- ZŠ, Ul. pionierov	- 1 výjazdy	- 12 klientov
Rožňava	- Gemerská knižnica P. Dobšinského	- 2 výjazdy	- 23 klientov
Rožňava	- Námestie baníkov	- 1 výjazd	- 17 klientov
Rožňava	- cukráreň Piroška	- 1 výjazd	- 18 klientov
Rožňava	- Mestský úrad	- 1 výjazd	- 48 klientov
Rožňava	- SZŠ	- 1 výjazd	- 13 klientov
Gemerská Panica	- ZŠ	- 1 výjazd	- 13 klientov
Gemerská Panica	- Obecný úrad	- 1 výjazd	- 7 klientov
Rožňava	- Klub dôchodcov	- 1 výjazd	- 24 klientov

Zdravotno-výchovné aktivity sme smerovali predovšetkým na mladú generáciu. Objektom nášho záujmu sú však všetky vekové kategórie. Konkrétne realizačné výstupy sa týkajú všetkých priorit tejto oblasti NPPZ /t. j. bodov 1. až 4./:

1. Výživa a stravovacie zvyklosti:

Výchova a edukácia obyvateľov bola zameraná aj na výživu, na zlepšenie stravovacích návykov a na zdraviu prospešné potraviny s využitím všetkých foriem a prostriedkov zdravotno-výchovného pôsobenia (besedy a prednášky s diskusiou, výklad s besedou, aplikácia prvkov interaktívneho zážitkového učenia, panelová diskusia, vedomostný kvíz, ponuka informačno-propagačných materiálov, letáky, nástenky, články v novinách, atď.). V rámci vykonávania činnosti vo všeobecnom PCOPZ bola u každého klienta vykonaná intervencia o zdravej výžive.

Zdravotno-výchovný charakter má z našej strany podpora Národnej stratégie SR pre program „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorej ciele majú napomôcť zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity. V roku 2017 sa v okrese Rožňava realizovali skupinové edukačné aktivity so zameraním na racionálnu výživu a zdravý spôsob života v 5 základných školách pre 315 žiakov, 8 rodičov a 12 učiteľov. Pre propagačné účely – ako doplnok edukácie – sa využívajú prezentačné materiály (letáky, skladačky, maľovanky) od rôznych editorov vrátane ÚVZ SR. V súvislosti s programom „Ovocie a zelenina do škôl“, v reakcii na požiadavku RÚVZ so sídlom v Košiciach, sme zaslali odpočet sprievodných edukačných aktivít za školský rok 2016/2017.

Zapojili sme sa do celoslovenského projektu „Viem, čo zjem“ (ktorý je súčasťou celosvetového programu na podporu zdravej výživy detí vo veku 9 – 12 rokov „Nestlé Healthy Kids Global Programme“). Organizátorom projektu je Neuropea, s. r. o., Bratislava a odborným garantom ÚVZ SR. Zámerom projektu je popularizácia zdravého spôsobu života, zdravej výživy a pohybovej aktivity. Po pilotnej fáze projektu sa v školskom roku 2017/2018 projekt realizuje ďalej na zaregistrovaných základných školách a je určený najmä žiakom III. – VI. ročníka. Vykonávateľmi edukačných aktivít boli lektori – odborní pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu ako aj pedagógovia zapojených škôl. V roku 2017 sme v rámci tohto projektu o zdravej výžive edukovali 133 žiakov z troch škôl. Za každú intervenovanú školu (po ukončení aktivít vo všetkých triedach) bol, na základe požiadavky zo strany Neuropea, s. r. o. a ÚVZ SR, zasielaný záznam o priebehu školenia. Zároveň sme po ukončení aktivít na KZŠ J. Nepomuckého v Rožňave vykonali dotazníkový prieskum efektivity tohto programu. Dotazníky boli následne zaslané na ÚVZ SR. Zúčastnili sme sa zasadnutia zástupcov RÚVZ v SR pre realizáciu projektu "Viem, čo zjem", ktorého organizátormi boli ÚVZ SR v spolupráci s Neuropea, s. r. o. a RÚVZ Žilina (s konaním na RÚVZ so sídlom v Žiline dňa 06.09.2017).

Zdravotno-výchovné aktivity o zdravom životnom štýle vrátane zdravej výživy boli vykonávané v rámci v oblasti onkopreventívnej, preventívnej diabetu, preventívnej srdcovocievnych chorôb a preventívnej vzniku látkových a nelátkových závislostí. Cieľovou skupinou týchto aktivít bola väčšina populácia v predproduktívnom a produktívnom veku.

2. Fyzická inaktivita:

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity (odporúčanej, primeranej) a na zvyšovanie úrovne informovanosti obyvateľstva o zdravom životnom štýle pracovníci oddelenia VKZ uskutočnili aktivity, pri ktorých sa využili individuálne, skupinové a hromadné metódy zdravotno-výchovného pôsobenia a všetky dostupné formy a prostriedky – články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, prednášky a besedy pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva, letáky vlastnej edície, nástenky, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese Rožňava a pod.

Hlavným zámerom týchto aktivít bolo poukázať na význam pohybovej aktivity, jej priaznivý vplyv na zdravie, ak je pravidelnou súčasťou spôsobu života. Uvedená priorita NPPZ o. i. úzko súvisí s úlohou pod názvom „Vyzvi srdce k pohybu“, ktorá sa realizuje v rámci CINDI programu SR každé dva roky (pozri bod 9.2.1). Súčasťou propagácie súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ bola aj podpora kampane „Do práce na bicykli 2017“.

Pohybová aktivita pre verejnosť s názvom Pohyb je podmienkou života prebiehala aj v tomto hodnotenom období v priestoroch RÚVZ. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia VkJ boli zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. 17 osôb sa na cvičení stretlo 25-krát. Fitness centrum na RÚVZ využili 6 pracovníci 42-krát.

Zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zvýšenie a udržanie optimálnej pohybovej aktivity boli v hodnotenom období realizované pre 431 detí a mládež, pre 136 ľudí v produktívnom veku a 144 seniorov.

V hodnotenom období sa individuálne poradenstvo zdravého životného štýlu vrátane odporúčania optimálnej pohybovej aktivity poskytlo 334 klientom v rámci činnosti všeobecného PCOPZ. Aktivity boli vykonávané aj v súvislosti s propagáciou Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ – 10. máj, zaradeného do kalendára významných dní SZO od roku 2003, ako aj plnením Národného programu prevencie obezity, Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025 a Národného akčného plánu pre podporu pohybovej aktivity na roky 2017-2020 (pozri bod 9.2 a 9.9).

V rámci plnenia úloh Národného akčného plánu pre podporu pohybovej aktivity na roky 2017-2020 (ďalej NAPPPA) sa dve pracovníčky oddelenia výchovy k zdraviu zúčastnili na metodickom seminári pre pracovníkov odborov výchovy k zdraviu/podpory zdravia k plneniu úloh NAPPPA (č.5.1.1 a 5.1.3). Dvojdnový seminár sa uskutočnil na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi.

3. Tabak, alkohol, drogy:

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané aj na zníženie škôd spôsobených alkoholom, drogami a tabakovými výrobkami. Prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód sa v oblasti prevencie, nebezpečenstva a škodlivého vplyvu návykových látok na človeka a tiež v oblasti prevencie nelátkových závislostí pôsobilo na obyvateľstvo, prioritne na deti a mládež (interaktívne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia, články, informácie, letáky, nástenky). Edukačná činnosť vo vzťahu k školám je zameraná všeobecne na prevenciu drogových závislostí vrátane prevencie závislosti od legálnych drog. Za hodnotené obdobie sme v rámci územnej pôsobnosti RÚVZ Rožňava uskutočnili výchovno-vzdelávacie akcie na 5 základných školách, 2 stredných školách (na viacerých opakovaně), s celkovou účasťou 1914 žiakov, študentov a učiteľov a v Komunitnom centre v Rožňave pre 53 klientov rôzneho veku. Z didaktického hľadiska, podujatia zväčša pozostávali z teoretického výkladu, individuálnej i skupinovej práce. Pri vykonávaní edukačných aktivít boli v rámci intervencií premietané videofilmy a distribuované zdravotno-výchovné materiály. Na prvom stupni ZŠ sa edukačné ciele naplňali zväčša hravou formou oboznamovania sa s danou problematikou. U žiakov druhého stupňa ZŠ a na SŠ sa zisťovala spätná väzba, resp. prostredníctvom dotazníkovej metódy sa mapovali názory, postoje a poznatková úroveň z problematiky drog, drogových závislostí a osobitne tabakizmu. Počas aktivít na SŠ si študenti – fajčiari mohli otestovať percentuálne množstvo alveolárneho CO vo výdychu na prístroji Smokerlyzer.

Od 29. mája 2017 do 21.júna 2017 sme v spolupráci s Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Rožňave realizovali preventívny projekt Tvoja správna voľba. Tento projekt je určený pre žiakov 3. a 4. ročníkov ZŠ a jeho cieľom je snaha o elimináciu trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok a informovanie o škodlivosti ich užívania. V hodnotenom období sme v rámci tohto projektu edukovali 273 žiakov z 13 tried na 4 ZŠ.

V rámci poskytovania telefonického poradenstva na Linke pomoci 0908 888 722 sme túto linku prevzali 19.05.2017 od RÚVZ Rimavská Sobota a následne sme ju odovzdali 01.06.2017 na RÚVZ Košice. Telefonické poradenstvo sme poskytovali počas 9 pracovných dní v čase od 8.00 do 15.00. Spolu bolo 69 volajúcich, z toho sme vybavili 28 opodstatnených telefonátov, ďalšie hovory boli neopodstatnené, často neslušné a urážajúce. Priemerne sa dovolalo 8 volajúcich denne, najmenej 3 a najviac 14 volaní za jeden deň. Z 28 volajúcich prejavilo záujem prestať fajčiť 26 fajčiarov. Z 28 opodstatnených volaní bolo 20 mužov – 71% a 8 žien – 29% vo veku od 15 do 68 rokov, priemerný vek všetkých volajúcich 34 rokov, mužov 33 a žien 38 rokov. Volajúci fajčili od 1 do 50 rokov, priemerne všetci volajúci fajčili 16,7 roka, muži 14,6 roka a ženy 21,9 roka. Zaznamenaný denný počet vyfajčených cigariet bol od 1 do 40 cigariet, priemerne 18 cigariet, muži 29 cigariet a ženy 18 cigariet.

U 24 klientov – fajčiarov bol vykonaný dotazníkový prieskum zameraný na zistenie závislosti na nikotíne. Vyhodnotením FAGERSTROMOVHO dotazníka sa zistilo, že 7 (29,2%) fajčiarov nie je závislý na nikotíne, 11 (45,8%) vykazuje strednú závislosť, 5 (20,8%) fajčiarov je silne závislý na nikotíne a veľmi silne závislý bol 1 (4,2%) klient. Vo všeobecnom PCOPZ sa vykonávalo individuálne poradenstvo o rizikách nadmerného užívania alkoholu a tabaku u klientov a u ich rodinných príslušníkov. Špecializované PCPOF v roku 2017 navštívil 2x 1 klient bez spätnej väzby o efektívite intervencie. Pri opakovaných

vyšetreniach klientov vo všeobecnom PCOPZ sme zaznamenali 6 bývalých fajčiarov, ktorí prestali fajčiť aj vďaka našej intervencii v minulosti.

V spojitosti s propagačnou činnosťou vo vzťahu k významným termínom venovaným problematike zdravia a drogovej prevencii, reflektovali sme na nasledovné dni: Svetový deň bez tabaku – 31. máj, pri príležitosti ktorého sme uskutočnili aktivity zamerané na prevenciu tabakizmu a zanechanie fajčenia a prezentáciu témy svetového dňa a špecializovaného poradenského centra na odvykanie od fajčenia na informačnej tabuli v budove RÚVZ Rožňava pre návštevníkov úradu. Významný termín Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi – 26. jún sme dali do pozornosti najmä žiakom a študentom edukačnými aktivitami a distribúciou zdravotno-výchovných materiálov. Aj počas Európskeho týždňa boja proti drogám sme vykonávali edukačné aktivity zamerané na problematiku prevencie látkových a nelátkových závislostí.

4. Zdravé pracovné a životné podmienky

a) pracovné prostredie,

Medziodborová úloha – odbor preventívneho pracovného lekárstva

Úroveň informovanosti obyvateľstva o zdravom spôsobe života zvyšovali odborní pracovníci oddelenia PPL aj formou prednáškovej činnosti, publikačnej činnosti a odborným poradenstvom pre 45 klientov v rámci špecializovaného poradenského centra ochrany a podpory zdravia pri práci. Zároveň činnosti zamerané na ochranu, zachovanie alebo prinavrátenie zdravia boli realizované aj prostredníctvom konzultačnej činnosti (414 klientov). Na pracoviskách bolo vykonaných 159 kontrol fajčenia. Realizovala sa intervenčná aktivita v rámci projektu **Zdravé pracoviská** – časť pracovné prostredie a pracovné podmienky v SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka.

V rámci zlepšovania podmienok pre zamestnancov z hľadiska prevencie chorôb z povolania a nadmernej psychickej pracovnej záťaže v odvetviach s významnými rizikovými faktormi práce a pracovného prostredia sa aktívne spolupracuje s UNLP KE - Klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie a s neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami vykonávajúcimi pracovné zdravotné služby v problematike ochorení podmienených pracou. V roku 2017 bolo prešetrených 21 podozrení na chorobu z povolania. V špecializovanom poradenskom centre ochrany a podpory zdravia pri práci bol využívaný informačný materiál o problematikách PPLaT v súvislosti s výrobnými technológiami ako aj s možnými negatívnymi účinkami faktorov pracovného prostredia.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. *Kardiovaskulárne ochorenia*

V oblasti prevencie chronických ochorení dlhodobo participujeme na pozitívnom ovplyvňovaní zdravotného uvedomenia a zvyšovaní informovanosti obyvateľstva o rizikových faktoroch KVO.

11. ročník celonárodnej kampane MOST- mesiac o srdcových témach sa v Rožňave konal 28.09.2017 a 29.09.2017. Pracovníci oddelenia VkJ v spolupráci so Strednou zdravotníckou školou - Egészségügyi Középsiskola v Rožňave vykonávali merania biochemických a antropometrických ukazovateľov kardiovaskulárnych ochorení a poskytovali poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. 28.09.2017 bolo na mobilnom stanovišti na Námestí baníkov (pri cukrárni Piroška) v Rožňave vyšetrených 18 klientov, 14 žien a 4 muži. 29.09.2017 bolo v poradenskom centre ochrany a podpory zdravia na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave vyšetrených 13 klientov, 10 žien a 3 muži. Spolu 31 klientov bolo vo veku od 18 do 82 rokov, priemerný vek všetkých klientov bol 47 rokov. Ďalšiu verejnosť o rizikových faktoroch chronických neinfekčných

chorôb edukovali v uliciach mesta Rožňava žiaci zo Strednej zdravotníckej školy-Egészségügyi Középiskola v Rožňave.

Z nameraných parametrov malo zo všetkých 31 klientov rizikový BMI 20 klientov. Rizikovú hodnotu WHtR indexu (pomer obvodu pása a telesnej výšky) malo 22 klientov, rizikovú hladinu celkového cholesterolu (nad 5,00 mmol/l) malo 18 klientov, z toho 6 klientov do 6 mmol/l a až 12 klientov nad 6 mmol/l. Nízku nedostatočnú hladinu HDL cholesterolu tzv. dobrého cholesterolu malo 14 klientov. Kampani MOST 2017 predchádzala medializácia podujatia v regionálnom denníku MY Gemerské noviny, vo vstupnej hale RÚVZ bola na tému MOST 2017 inštalovaná nástenka a tiež dodané plagáty k tejto akcii.

2. *Diabetes mellitus*

Podľa NPPZ základnou formou prevencie DM je racionalizácia životného štýlu a vytvorenie podmienok pre realizáciu zdravého životného štýlu (pravidelná a primeraná fyzická aktivita, racionálna energeticky vyvážená strava, kde zdrojom živín sú tzv. zdravé potraviny), redukcia telesnej hmotnosti (v prípade nadváhy alebo obezity), redukcia stresu. Činnosť v tomto smere vykazujeme najmä v bodoch 9.1, 9.2, 9.7 a 9.9. V rámci dobrej spolupráce so základnými a strednými školami boli aj roku 2017 vykonané edukačné aktivity o zdravej výžive a pohybovej aktivite ako súčasť prevencie chronických neinfekčných chorôb, vrátane prevencie cukrovky pre 20 študentov na Strednej zdravotníckej škole v Rožňave, pre 48 študentov Gymnázia P. J. Šafárika v Rožňave, pre 155 žiakov a 6 pedagógov na ZŠ na Zlatej ulici v Rožňave, pre 24 žiakov na ZŠ Ul. pionierov v Rožňave, pre 53 návštevníkov Komunitného centra v Rožňave a pre 26 seniorov v zariadení FOR REGION v Nadabule.

3. *Vybrané nádorové ochorenia*

Na prevencii nádorových ochorení sa podieľame aj individuálnou poradenskou činnosťou a účasťou na edukačných kampaniach. Prevencii najčastejších nádorových ochorení sa pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu venovali počas zdravotno-výchovných aktivít na Strednej zdravotníckej škole v Rožňave – 53 študentov.

Zdravotno-výchovnou činnosťou sme podporili významný termín Svetový deň rakoviny – 4. február, vyhlásený Medzinárodnou úniou proti rakovine. Realizované aktivity mali informačný a edukačný charakter (zostavenie informačného panelu vo vstupnej hale RÚVZ a distribúcia informačno-propagačných materiálov spojená s odborným poradenstvom a konzultáciami, zameranými na primárnu prevenciu onkologických ochorení najmä počas intervencie klienta vo všeobecnom PCOPZ. Všetky ďalšie aktivity oddelenia VkZ smerovali v hodnotenom období k prevencii chronických neinfekčných ochorení – osobitne srdcovocievnych ochorení, cukrovky a nádorových ochorení.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Úloha sa v hodnotenom období realizovala na úrovni činnosti všeobecného a špecializovaných poradenských centier ochrany a podpory zdravia. Činnosť PCOPZ je podrobne opísaná v bode 9.7 CINDI PROGRAM SR.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015-2025

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci prevencie obezity boli zamerané na edukáciu obyvateľstva o zdravom životnom štýle s cieľom prevencie nadváhy a obezity, o rizikových faktoroch cukrovky, srdcovo-cievnych ochorení a nádorových ochorení s cieľom zníženia

výskytu neinfekčných ochorení v populácii – distribúcia edukačných materiálov vyhotovených odbornými pracovníkmi oddelenia VKZ, názorná propagácia – formou nástenky umiestnenej vo vstupnej hale RÚVZ, prednášky, interaktívne zážitkové metódy, individuálne a skupinové poradenstvo.

Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, obezita, hypertenzia u klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ. Jednalo sa o 334 obyvateľov okresu, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály so zameraním na udržanie optimálnej telesnej hmotnosti, zdravú výživu a pohybovú aktivitu. Klientom s obezitou, ktorí prejavili záujem o zmenu životného štýlu a úpravu hmotnosti, bola odporučená návšteva špecializovaného poradenského centra správnej výživy a úpravy hmotnosti. Všetkým klientom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo.

Na plnení tejto úlohy sa podieľali aj pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie nasledovne:

V rámci projektu Zdravé pracoviská v SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka pre zlepšenie ergonómie prebieha spolupráca pri zabezpečovaní zácviu a kontroly spôsobu balenia trénerom a tiež pri návrhu spôsobu paletizácie hotových výrobkov v súvislosti s automatizáciou prevádzky.

V regionálnej tlači a na infotexte miestnej televízie bol zverejnený článok zameraný na zvýšenie povedomia verejnosti o zdravotných rizikách vyplývajúcich z pracovných podmienok a súvisiacich opatreniach.

V rámci preventívnych aktivít sú zamestnanci s prevahou práce so zobrazovacou jednotkou oboznamovaní s odporúčanou pohybovou aktivitou počas prestávok v práci.

V roku 2017 bolo v rámci činnosti ŠPCOPZP realizované individuálne poradenstvo v 45 prípadoch. Poradenstvo bolo zamerané na vplyv faktorov pracovného prostredia na zdravie, prevenciu chorôb z povolania a povinnosti zamestnávateľa pri zabezpečovaní zdravých pracovných podmienok.

Odborní pracovníci oddelenia PPLaT v rámci ŠZD v roku 2017 vykonali 136 kontrol. Zistené nedostatky boli riešené v rámci jednaní so zamestnávateľmi, kde boli prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov. Rozsah realizácie uvedených opatrení touto formou sa ukázal ako dostatočný a efektívny prostriedok a nebolo potrebné pristupovať k sankčným opatreniam. V rámci metodického vedenia zamestnávateľov v oblasti ochrany a podpory zdravia zamestnancov pri práci boli prioritne usmerňované spoločnosti, kde je vykonávaná riziková práca. V roku 2017 bolo realizovaných na rizikových pracoviskách 47 kontrol. V rámci posudkovej činnosti bolo vykonaných 103 ohliadok pracovných priestorov. V závode SCA HP SLOVAKIA s.r.o. Gemerská Hôrka pokračuje spoločný postup riešenia projektu Zdravé pracoviská.

Realizovali sa zdravotno-výchovné akcie zamerané na zdravú výživu, rozvoj a propagáciu pohybovej aktivity obyvateľstva, ktoré sú opísané v časti 9.1 Národný program podpory zdravia.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Úloha sa v hodnotenom období realizovala podľa usmernenia gestora RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Cieľom predmetnej akcie je upriamiť pozornosť verejnosti na význam pohybu vo voľnom čase, ako dôležitého faktora v podpore zdravia a v prevencii civilizačných ochorení.

Účasť RÚVZ Rožňava, ako riešiteľského pracoviska, zahŕňala nasledovné propagačné a intervenčné aktivity:

- zaslanie informácií a účastníckych listov na uverejnenie do infotextu mestskej káblovej televízie v Rožňave, do regionálneho denníka, do všetkých stredných a základných škôl v okrese Rožňava, na všetky mestské a obecné úrady v okrese Rožňava a na webovú stránku RÚVZ,
- vyhotovenie nástenky, ktorá bola umiestnená vo vstupnej hale RÚVZ,
- počas výjazdov PCOPZ a pri všetkých zdravotno-výchovných aktivitách v danom období (napr.: pohybová aktivita pre verejnosť s názvom Pohyb je podmienkou života, projektové dni na ZŠ v okrese Rožňava) sme propagovali potrebu zvýšenia pohybovej aktivity, celonárodnú súťaž Do práce na bicykli 2017 a túto kampaň,
- následne sme na RÚVZ Banská Bystrica zaslali 16 účastníckych listov a záznamy od 1 detského podporovateľa.

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU

Úloha sa v roku 2017 realizovala aj zaslaním informácie RÚVZ so sídlom v Rožňave na ÚVZ SR ohľadom spolupráce s príspevkovou organizáciou „Zdravé regióny“. Počas epidémie hepatitídy typu A sme nadviazali spoluprácu s koordinátorom a asistentkou zdravia z organizácie Zdravé komunity/Zdravé regióny. Cieľom spolupráce bolo zlepšenie zdravotného uvedomenia rómskej populácie v obci Roštár a efektívnejšie dodržiavanie epidemiologických opatrení v súvislosti s daným infekčným ochorením. Táto spolupráca prebiehala formou jedného pracovného stretnutia a následným zabezpečením osvetu v problematike hepatitídy typu A v danej lokalite.

Všetky ďalšie aktivity oddelenia VkZ týkajúce sa prevencie chronických neinfekčných chorôb, prevencie látkových a nelátkových závislostí a prevencie sexuálne prenosných chorôb, vrátane výchovy k manželstvu a rodičovstvu, sú smerované ku všetkým obyvateľom okresu Rožňava, znevýhodnené komunity nevynímajúc. V roku 2017 bolo v prostredí detí a mládeže zo znevýhodnených komunít edukovaných spolu 679 žiakov ZŠ. Taktiež v súvislosti s výskytom hepatitídy typu A bola zrealizovaná preventívna zdravotno-výchovná aktivita pre 53 návštevníkov Komunitného centra v Rožňave.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Na znižovanie škodlivých účinkov alkoholu sa v roku 2017 realizovali zdravotno-výchovné aktivity prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód s dôrazom na deti a dospelujúcu populáciu. Mnohé aktivity súviseli s témou zdravého životného štýlu a s prevenciou látkových a nelátkových závislostí. Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa u klientov sledoval aj rizikový faktor problémového užívania alkoholu s následným odporúčaním návštevy špecialistu.

Viac informácií v bode 9.1 – A.I.3.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Do jednotlivých základných organizácii JDS v okrese boli prostredníctvom predsedu OO JDS v Rožňave distribuované zdravotno-výchovné materiály zamerané na zdravý životný štýl, vysoký krvný tlak, cukrovku, fajčenie, duševné zdravie a Alzheimerovu chorobu. U seniorov sa realizujú aj kurzy samomerania krvného tlaku. Absolvovalo ich 27 seniorov. V

roku 2017 sa v priestoroch RÚVZ Rožňava realizovali pohybové aktivity s názvom Pohyb je podmienkou života. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia VKZ sú zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. Počas 25 stretnutí sa na cvičení stretávalo 17 osôb, prevažne senioriek.

Aktivity súvisiace s Týždňom mozgu 2017 sú vyhodnotené v kapitole 9.1. - A I.

Pri príležitosti Svetového dňa srdca sa v zariadení pre seniorov FOR REGION v Nadabule pre 26 účastníkov vykonávali zdravotno-výchovné aktivity na túto tému.

Pri príležitosti Októbra - mesiaca úcty k starším sa 17.10. 2017 v Spoločenskej sále na Mestskom úrade v Rožňave uskutočnil 2. ročník Rožňavského veľtrhu pre seniorov. Podrobnosti sú uvedené v kapitole 9.1 - A I.

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Úloha sa na našom pracovisku nerealizovala.

9.6.1 ZDRAVOTNO – VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Úloha sa na našom pracovisku nerealizovala.

9.7 CINDI PROGRAM SR

V rámci CINDI programu SR boli vykonávané aktivity zamerané na znižovanie rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov a bola zabezpečená spoluúčasť na Národnom kardiovaskulárnom programe prostredníctvom zaistenia plynulej prevádzky všeobecného poradenského centra ochrany a podpory zdravia (ďalej len PCOPZ) ako aj špecializovaných PCOPZ - správnej výživy a úpravy hmotnosti, prevencie a odvykania od fajčenia a ochrany a podpory zdravia pri práci. V roku 2017 boli poskytnuté služby všeobecným PCOPZ a špecializovanými PCOPZ 381 klientom (všeobecné 334 z toho 101 (30,2%) mužov a 233 (69,8%) žien, špecializované 47 z toho 32 (68,1%) mužov a 15 (31,9%) žien). Zabezpečilo sa individuálne a skupinové poradenstvo aj na pracoviskách a v komunitách žijúcich na vidieku výjazdmi všeobecného PCOPZ. V hodnotenom období bolo uskutočnených 12 výjazdov v 11 zariadeniach okresu kde bolo spolu vyšetrených 204 klientov, z toho 132 vyšetrených za štandardných podmienok zadaných do databázy TZS a 2 výjazdy, na ktorých bolo vyšetrených 72 klientov za neštandardných podmienok, ktorí neboli zadaní do hlavnej databázy TZS.

Kurzy samomerania tlaku krvi sa realizovali prostredníctvom všeobecného PCOPZ odbornou pracovníčkou oddelenia VkJ. Absolvovalo ho 42 klientov.

Poradensko-konzultačnú činnosť v oblasti zdravotno-výchovnej metodiky, práce s informačno-propagačným materiálom (letáky, plagáty, brožúry) a v oblasti výpožičky videofilmov z našej filmotéky, poskytujeme na požiadanie, resp. podľa aktuálnosti.

Zámerom aktivít iniciovaných a organizovaných v rámci kalendára významných termínov je informovať verejnosť (odbornú a laickú) o aktuálnych, prioritných problémoch týkajúcich sa zdravia. Ich realizácia spočívala vo využití rôznych edukačno-intervenčných prístupov, masmediálneho priestoru a edičnej činnosti. Úlohy a ciele CINDI programu sa propagovali v masovo-komunikačných prostriedkoch, na webovej stránke RÚVZ,

elektronickou poštou boli odoslané do 50 miest a obcí v okrese, do 37 základných škôl a do 6 stredných škôl, prostredníctvom pokračujúcej regionálnej kampane MOST V AUTOBUSE (kampaň z roku 2014) a taktiež prostredníctvom distribúcie zdravotno-výchovného materiálu na miesta so zvýšenou koncentráciou ľudí.

Vyhodnotenie činnosti k významným termínom sa nachádza v bodoch 9.1, 9.2, 9.5.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2017 – 20120

V roku 2017 boli prostredníctvom oddelenia výchovy k zdraviu zrealizované zdravotno-výchovné aktivity v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i nelegálnych návykových látok, taktiež v oblasti nelátkových závislostí pre 1914 mladých ľudí na základných a stredných školách – žiaci, študenti, rodičia, učitelia (často opakovane). Prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód sa v oblasti prevencie, nebezpečenstva a škodlivého vplyvu návykových látok na človeka a tiež v oblasti prevencie nelátkových závislostí pôsobilo na obyvateľstvo, prioritne na deti a mládež v základných a stredných školách v okrese Rožňava (interaktívne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia, filmy na DVD, články, informácie, letáky, nástenky).

Prehľad realizovaných preventívnych aktivít uvádza bod 9.1 – A.I.3.

9.9 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PODPORU POHYBOVEJ AKTIVITY NA ROKY 2017-2020

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity (odporúčanej, primeranej) a na zvyšovanie úrovne informovanosti obyvateľstva o zdravom životnom štýle pracovníci oddelenia VkZ uskutočnili aktivity, pri ktorých sa využili individuálne, skupinové a hromadné metódy zdravotno-výchovného pôsobenia a všetky dostupné formy a prostriedky – články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, prednášky a besedy pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva, letáky vlastnej edície, nástenky, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese Rožňava a pod.

Hlavným zámerom týchto aktivít bolo poukázať na význam pohybovej aktivity, jej priaznivý vplyv na zdravie, ak je pravidelnou súčasťou spôsobu života. Uvedená priorita NPPZ o. i. úzko súvisí s úlohou pod názvom „Vyzvi srdce k pohybu“, ktorá sa realizuje v rámci CINDI programu SR každé dva roky (pozri bod 9.2.1).

Pohybová aktivita pre verejnosť s názvom Pohyb je podmienkou života prebiehala aj v tomto hodnotenom období v priestoroch RÚVZ. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia VKZ boli zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. 17 osôb sa na cvičení stretlo 25-krát. Fitness centrum na RÚVZ využili 6 pracovníci 42-krát.

Zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zvýšenie a udržanie optimálnej pohybovej aktivity boli v hodnotenom období realizované pre 431 detí a mládež, pre 136 ľudí v produktívnom veku a 144 seniorov.

V hodnotenom období sa individuálne poradenstvo zdravého životného štýlu vrátane odporúčenia optimálnej pohybovej aktivity poskytlo 334 klientom v rámci činnosti všeobecného PCOPZ. Aktivity boli vykonávané aj v súvislosti s propagáciou Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ – 10. máj, zaradeného do kalendára významných dní SZO od roku 2003, ako aj plnením Národného programu podpory zdravia, Národného programu prevencie obezity, Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025 (pozri bod 9.1 a 9.2).